Interdisciplinary Studies of Complex Systems
No. 28 (2026) 253–255
© M. Yaroslavskyi
https://doi.org/10.31392/iscs.2026.28.253 UDC 316.253:39]:005/745

Ethnicity in the discourse of the sociological congress

Maksym Yaroslavskyi[1]

Етнічність у дискурсі соціологічного конгресу

Максим Ярославський

Here is the information about the discourse concerning the phenomenon of ethnicity during the Congress of Sociological Association of Ukraine held in November 2025 in Kharkiv in off-line/on-line mode. The researchers from universities of Ukraine and abroad took part in it. The participants have discussed different aspects of ethnicity in exponential development of contemporary societies.

20–21 листопада 2025 року на базі Харківського національного університету в офлайн/онлайн режимі відбувся V Конгрес Соціологічної Асоціації України «*Суспільство та соціологія в експоненційному світі: дослідницькі виклики, можливості, перспективи*» [1]. Робота Конгресу структурувалася таким чином: два пленарних засідання, робота секцій, круглих столів, дискусійних панелей, а робочими мовами були українська та англійська. Серед учасників Конгресу були представники українських університетів, науково-дослідницьких центрів, зокрема Національної академії наук України (взагалі із 22 міст України), Президент Міжнародної соціологічної асоціації Джеффрі Плейєрс (Католицький університет Левена, Бельгія), Президентка Європейської асоціації Кая Гадовська (Ягеллонський університет, Краків, Польща), науковці-соціологи з 19 країн світу (Бельгії, Бразилії, Індії, Литви, Молдови, Німеччини, Південної Кореї, Польщі, Сенегалу, Словаччини, США, Угорщини, Фінляндії, Франції, Чехії, Швейцарії, Швеції, Японії) — близько 500 учасників.

На Конгресі працювали: 31 секція, дискусійна панель, 3 круглих столи; були представлені презентації проєктів Міжнародної соціологічної асоціації, Європейської соціологічної асоціації, які здійснювалися та здійснюються в Україні, а також презентації нових публікацій з соціології.

На Конгресі помітно була представлена етнічна тематика. Їй була присвячена спеціальна секція (Секція 7) «*Етнічність у контекстах експоненційного розвитку суспільства*», яка сформувалася на основі виступів

[1] Dragomanov Ukrainian State University,Kyiv,Ukraine. max.82.yaroslavskiy@gmail.com, https://orcid.org/0009-0007-6133-6017

та участі викладачів та аспірантів Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (Київ). Саме цей університет є осередком, де активно розробляються різні аспекти, пов'язані з феноменом етнічності. Модераторами на секції виступили доктор історичних наук професор член-кореспондент НАН України Володимир Євтух та кандидатка філософських наук професорка Ганна Кісла. У змішаному форматі участь у роботі секції взяли 18 дослідників з УДУ імені Михайла Драгоманова, Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Київського національного університету імені Вадима Гетьмана, Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Криворізького державного педагогічного університету, дослідницької компанії «АКТИВ-ГРУП» (Київ), Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури (НАОМА, Київ), Університету Кардинала Штефана Вишинського (Варшава, Польща), Ягеллонського університету (Краків, Польща), Інституту етнології Чеської академії наук (Прага, Чехія).

Виступи та доповіді секції можна згрупувати за такими тематичними блоками: 1) *теоретико-методологічні питання дослідження етнічності* («The problem of «ius gentium» (rights of nations) as a challenge of human dignity in contemporary sociology/Проблема «ius gentium» (прав народів) як виклик людській гідності: погляд сучасної соціології» — Leszek Korporowicz/Лєшек Корпоровіч (Університет Кардинала Штефана Вишинського); «Етнічність в експоненційному розвиткові суспільств: методологічні акценти дослідження» — Володимир Євтух, Український державний університет імені Михайла Драгоманова; «Етнонаціональна парадигма розвитку українського суспільства: ступінь неактуальності» — Микола Булатевич, Український державний університет імені Михайла Драгоманова; «Етнічні компоненти світ-системного аналізу» — Маргарита Ткаченко, Український державний університет імені Михайла Драгоманова); «Ключові фактори формування поліетнічності сучасних суспільств» — Юрій Кущевий, Український державний університет імені Михайла Драгоманова; 2) *ідентичності в українському суспільстві* («Методологічні зміни дослідження ідентичності в українській соціології» — Ганна Кісла, Український державний університет імені Михайла Драгоманова); «Дві українські ідентичності»: особливості теоретичного підходу» — Артур Яблуновський, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; «Ідеї І. Франка щодо формування національної ідентичності та громадянського суспільства: порівняльний аналіз сучасних потрактувань» — Дмитро Чижик, Криворізький державний педагогічний університет; «Компоненти та чинники структурування міжетнічної взаємодії» — Олексій Євтух, Український державний університет імені Михайла Драгоманова); 3) *міждисциплінарні виміри етнічності* («Етнічний вимір міграції населення України в час війни» — Людмила Черній, Український державний університет імені Михайла Драгоманова»; «Соціальні комунікації під час війни: підсилення чи зменшення етнічного контенту» — Лучезара Дідик, Український державний університет імені Михайла Драгоманова; «Освітній капітал національних меншин як ресурс їхньої соціальної інтеграції» — Дар'я Цуканова, Український державний університет імені Михайла Драгоманова; «Етнічний вимір міграції людського капіталу в Україні» — Роман Нікіфоров, Український держав-

ний університет імені Михайла Драгоманова; «Культурна спадщина у контексті дослідження етнічності» — Ганна Грабова, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури); 4) *кейс-дослідження* («Експоненційний тиск ідентичності: гібридизація соціальних та релігійних практик на тимчасово окупованих територіях України» — Юлія Горбова, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Олександр Позній, дослідницька компанія «АКТИВ-ГРУП»; «Вплив етнічних чинників на трансформацію життєвих практик українців: емпіричний аналіз» — Олександр Набільський, Український державний університет імені Михайла Драгоманова; «Ромська спільнота в обличчях: відомі роми країни і світу в дзеркалі громадської думки України» — Януш Панченко (Інститут етнології Чеської академії наук); «Сучасні тренди динаміки етнічного бізнесу» (в межах секції «Між війною та стійкістю: релокаційні траєкторії українського бізнесу» — Максим Ярославський, Український державний університет імені Михайла Драгоманова»).

Жваві дискусії розгорнулися навколо таких питань: про правомірність використання терміну «експоненційність» у соціогуманітаристиці; ідентичність та ідентифікації (перетин значення термінів і параметри їхньої нетотожності); контенти етнічності та її динаміка в українському суспільстві, особливо у період російської агресії проти України; роль мігрантів у післявоєнній відбудови зруйнованих і пошкоджених матеріальних і культурних ресурсів України; значення міждисциплінарних підходів у дослідженні феномена етнічності.

Література

[1] V КОНГРЕС СОЦІОЛОГІЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНИ «Суспільство та соціологія в експоненційному світі: дослідницькі виклики, можливості, перспективи» 20–21 листопада 2025 року : програма. Харків, 2025. 50 с. https://sau.in.ua/app/uploads/2025/12/programa-v-kongresu-sau.pdf (дата звернення: 1.03.2026).

Reference

[1] V KONGRES SOTSIOLOHICHNOI ASOTSIATSII UKRAINY «Suspilstvo ta sotsiolohiia v eksponentsiinomu sviti: doslidnytski vyklyky, mozhlyvosti, perspektyvy» 20 — 21 lystopada 2025 roku : prohrama. Kharkiv, 2025. 50 s. https://sau.in.ua/app/uploads/2025/12/programa-v-kongresu-sau.pdf (дата звернення: 1.03.2026).